

Potřebné vzorce z goniometrie.

1. $\cos \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) + \cos(\alpha + \beta))$
2. $\sin \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\sin(\alpha - \beta) + \sin(\alpha + \beta))$
3. $\cos 2x = \cos^2 x - \sin^2 x \Leftrightarrow \cos^2 x = \cos 2x + \sin^2 x = \cos 2x + (1 - \cos^2 x) \Leftrightarrow$
 $2 \cos^2 x = \cos 2x + 1 \Leftrightarrow \cos^2 x = \frac{(1 + \cos 2x)}{2}$

Použití příslušného vzorce budeme značit indexem u rovností.

Fourierova řada vzhledem k ortogonálnímu systému $\{1, \cos nx, \sin nx\}_{n \in \mathbb{N}}$ má na intervalu $\langle -\pi, \pi \rangle$ tvar:

$$\frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n \cos nx + b_n \sin nx)$$

kde

$$a_n = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \cos nx dx$$

pro $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$.

$$b_n = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \sin nx dx$$

pro $n \in \mathbb{N}$.

Cvičení 1 Rozviňte do Fourierovy řady funkci $\cos^2(x)$ na intervalu $\langle -\pi, \pi \rangle$.

$$\begin{aligned} a_0 &= \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \cos^2 x \cos 0x dx = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \cos^2 x dx = 3 \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \frac{1 + \cos 2x}{2} dx = \\ &= \frac{1}{2\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} dx + \int_{-\pi}^{\pi} \cos 2x dx \right) = \frac{1}{2\pi} \left([x]_{-\pi}^{\pi} + \left[\frac{\sin 2x}{2} \right]_{-\pi}^{\pi} \right) = 1 \end{aligned}$$

Spočítáme pro obecné $n \in \mathbb{N}$ ($n \geq 1$).

$$\begin{aligned} a_n &= \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \cos^2 x \cos nx dx = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \frac{1 + \cos 2x}{2} \cos nx dx = \\ &= \frac{1}{2\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} \cos nx + \cos 2x \cos nx dx \right) = \frac{1}{2\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} \cos nx dx + \int_{-\pi}^{\pi} \cos 2x \cos nx dx \right) = \\ &= \frac{1}{2\pi} \left(\left[\frac{\sin nx}{n} \right]_{-\pi}^{\pi} + \int_{-\pi}^{\pi} \cos 2x \cos nx dx \right) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \cos 2x \cos nx dx = 1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
&=^1 \frac{1}{4\pi} \int_{-\pi}^{\pi} (\cos(n-2)x + \cos(n+2)x) dx = \frac{1}{4\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} \cos(n-2)x dx + \int_{-\pi}^{\pi} \cos(n+2)x dx \right) = \\
&= \frac{1}{4\pi} \left(\left[\frac{\sin(n-2)x}{n-2} \right]_{-\pi}^{\pi} + \left[\frac{\sin(n+2)x}{n+2} \right]_{-\pi}^{\pi} \right)
\end{aligned}$$

Pro $n = 2$ výraz nedává smysl, dále počítáme pouze pro $n \neq 2$.

$$= \frac{1}{4\pi} \left(\left[\frac{\sin(n-2)x}{n-2} \right]_{-\pi}^{\pi} + \left[\frac{\sin(n+2)x}{n+2} \right]_{-\pi}^{\pi} \right) = 0$$

Nyní musíme prozkoumat případ, kdy $n = 2$:

$$\begin{aligned}
a_2 &= \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \cos^2 x \cos 2x dx = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \frac{1 + \cos 2x}{2} \cos 2x dx = \\
&= \frac{1}{2\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} \cos 2x + \cos^2 2x dx \right) = \frac{1}{2\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} \cos^2 2x dx \right) =^3 \\
&=^3 \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \frac{\cos 4x + 1}{2} dx = \frac{1}{4\pi} \left(\int_{-\pi}^{\pi} \cos 4x dx + \int_{-\pi}^{\pi} 1 dx \right) = \\
&= \frac{1}{4\pi} \left(\left[\frac{\sin 4x}{4} \right]_{-\pi}^{\pi} + [x]_{-\pi}^{\pi} \right) = \frac{1}{4\pi} [x]_{-\pi}^{\pi} = \frac{1}{2}
\end{aligned}$$

Výpočet b_n by probíhal analogicky jen s použitím vztahu (2). Případně si stačí uvědomit, že $\cos^2 x$ je sudá funkce a proto $b_n = 0$ pro všechna $n \in \mathbb{N}$.

Máme tedy $a_0 = 1$, $a_2 = \frac{1}{2}$, $a_n = 0$ pro všechna $n \in \mathbb{N} - \{2\}$ a $b_m = 0$ pro všechna $m \in \mathbb{N}$. Fourierova řada funkce $\cos^2 x$ na intervalu $x \in \langle -\pi, \pi \rangle$ je pak:

$$\cos^2 x = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n \cos nx + b_n \sin nx) = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \cos 2x$$

(...což je vlastně vzorec (3).)